Website : www.sugcollege.org

Email : sugcollegeofedu@gmail.com

શ્રીમતી ઉલ્લાસબેન ગોરધનદાસ કોલેજ ઓફ એજ્યુકેશન

Smt.Ullasben Gordhandas College of Education

Vasna, AHMEDABAD: 380007

ચિંતનાત્મક ડાયરી

B.Ed. 2024-26

SEM-III

પ્રશિક્ષણાર્થીનું નામ : ગાંવિત નિરવકુમાર નરસિંહભાઈ

રોલનં.:

શાળાનું નામ : શ્રી અંજાર નગર પ્રાથમિક શાળા નં. ૧૭ , અંજાર – કચ્છ

માર્ગદર્શકશ્રીનું નામ :ડૉજગદીશ આર મહિડા .

Empower Prospective Teachers

અનુક્રમણિકા

ક્રમાંક	વિષય / વિભાગ	પાનાં નંબર	વિશેષતા
૧	પરિચય : ઇન્ટર્નશીપનો આરંભ	૧	✦ યાત્રાની શરૂઆત, આશા અને આત્મવિશ્વાસ
૨	ઇન્ટર્નશીપના હેતુઓ	૨	✦ શિક્ષણ, અનુભવ અને વ્યક્તિત્વ ઘડતર
૩	પ્રથમ દિવસના અનુભવો	૩	✦ નવીનતા, થોડી ગભરામણ અને ઉત્સાહ
૪	સારા અનુભવોનું વર્ણન	૪	✦ આનંદદાયક ક્ષણો, વિદ્યાર્થીઓની પ્રતિભા
૫	નરસા અનુભવોનું વર્ણન	૫	✦ પડકારો, મુશ્કેલીઓ અને શિખામણ
૬	વહીવટી કાર્યોનો અનુભવ	૬	✦ હાજરી, રજીસ્ટર, પ્રગતિ પત્રક અને આયોજન
૭	વિશિષ્ટ દિવસોના અનુભવો	૭	✦ બેગલેસ ડે, આનંદમેળો, બાળસંસદ, સ્વચ્છતા અભિયાન
૮	વિદ્યાર્થીઓ સાથેનો સંવાદ	૮	✦ મિત્રતા, વિશ્વાસ અને જિજ્ઞાસા
૯	ચિંતન અને આત્મમંથન	૯	✦ શક્તિઓ-ખામીઓ, સુધારા અને સંકલ્પ
૧૦	ઉપસંહાર	૧૦	✦ અનુભવનું સારાંશ અને ભવિષ્ય દિશા

ચિંતનાત્મક ડાયરી

વિષય : સારા અનુભવો અને નરસા અનુભવો

(ઇન્ટર્નશીપ સમયગાળા દરમ્યાનના અનુભવો)

❖ પ્રસ્તાવના:

- ઇન્ટર્નશીપ કાર્યક્રમ શિક્ષણ વ્યવસાયનો અભિન્ન ભાગ છે.
- તાલીમાર્થી શિક્ષકને પ્રાથમિક અથવા માધ્યમિક શાળામાં જઈને પ્રાયોગિક અનુભવ મેળવવાની તક આ પ્રક્રિયામાં મળે છે.
- વર્ગખંડમાં શિક્ષણ આપવાનું, વિદ્યાર્થીઓ સાથે સંવાદ સાધવાનું, શાળાની શિસ્ત અને વહીવટી પ્રક્રિયા સમજીને તેનો ભાગ બનવાનું – આ બધું જ ઇન્ટર્નશીપનો હેતુ છે.
- મારા માટે આ ઇન્ટર્નશીપનો સમયગાળો ૧૪ જુલાઈ ૨૦૨૫ થી ૩૦ સપ્ટેમ્બર ૨૦૨૫ સુધી રહ્યો. આ સમયગાળા દરમિયાન શિક્ષણક્ષેત્રે અસંખ્ય અનુભવો થયા.
- કેટલાક અનુભવો અત્યંત સારા અને પ્રેરણાદાયી હતા.
- કેટલાક અનુભવો પડકારજનક, કઠિન અને નરસા પણ હતા. સારા અનુભવોએ મને આત્મવિશ્વાસ આપ્યો.
- નરસા અનુભવોએ સુધારાની તક આપી.
- આ ચિંતનાત્મક ડાયરીમાં મારા વ્યક્તિગત અનુભવોનું વર્ણન છે.
- દરેક પાનામાં હું મારી લાગણીઓ, વિચારો અને ચિંતનને વ્યક્ત કરું છું.
- આશા છે કે આ ડાયરી ભવિષ્યમાં મને વધુ સારું શિક્ષક બનવામાં મદદરૂપ થશે.
- શિક્ષક તરીકેના જીવનમાં આ પહેલું પ્રાયોગિક પાનું અનમોલ સાબિત થશે.

❖ પ્રથમ દિવસનો અનુભવ:

- ઇન્ટર્નશીપનો પહેલો દિવસ હંમેશા યાદગાર રહે છે.
- શાળાના દ્વાર પર પહેલીવાર પ્રવેશતા જ મનમાં ઉત્સુકતા અને થોડી ગભરામણ હતી.
- સવારે પ્રાર્થનાના મીઠા સ્વરોમાં શાળાનું વાતાવરણ ધર્મમય અને શાંતિમય બની ગયું.
- વિદ્યાર્થીઓની પંક્તિઓમાં ઊભેલા નિર્દોષ ચહેરા જોઈને મનમાં એક અલગ જ આનંદ અનુભવાયો.
- પ્રથમ દિવસે મને પાઠ્યક્રમ મુજબ વિજ્ઞાન અને ગણિતના પાઠ લેવા માટે જવાબદારી સોંપવામાં આવી.
- વર્ગમાં પ્રવેશતાં જ વિદ્યાર્થીઓએ ઊભા રહી અભિવાદન કર્યું.
- તે ક્ષણે અનુભવાયું કે શિક્ષકનું સ્થાન કેટલું માનનીય છે.
- પરંતુ પ્રથમ પળોમાં ગભરામણને કારણે અવાજ થોડીક ધીમી રહ્યો.
- શરૂઆતમાં બાળકોને સંભાળવામાં મુશ્કેલી પડી.
- છતાં ધીમે ધીમે પાઠ સમજાવતા વિદ્યાર્થીઓનો રસ વધતો ગયો.
- પ્રથમ દિવસના અંતે લાગ્યું કે હવે હું આ જવાબદારી માટે તૈયાર છું.
- સારો અનુભવ એ રહ્યો કે વિદ્યાર્થીઓએ મને આત્મીય સ્વાગત આપ્યું.
- નરસો અનુભવ એ રહ્યો કે અજાણ્યા વાતાવરણને કારણે આત્મવિશ્વાસમાં થોડી ઉણપ રહી.
- પરંતુ એ દિવસ સમગ્ર ઇન્ટર્નશીપની મજબૂત પાયાદીળી સાબિત થયો.

❖ શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિઓનો પ્રારંભ:

- ઇન્ટર્નશીપના બીજા દિવસથી જ નિયમિત શિક્ષણ પ્રવૃત્તિઓનો આરંભ થયો.
- ધોરણ ૬, ૭ અને ૮ માં વિજ્ઞાન તથા ગણિતના પાઠ લેવાયા.
- વિદ્યાર્થીઓને વિષય પ્રત્યે ઉત્સુકતા હતી.
- સારો અનુભવ એ રહ્યો કે બાળકો પ્રશ્નો પૂછતા હતા અને ચર્ચામાં જોડાતા હતા.
- જ્યારે મેં પ્રયોગાત્મક ઉદાહરણો આપ્યા ત્યારે તેઓ આનંદિત થયા.
- કેટલાક વિદ્યાર્થીઓએ વિષયને પોતાની ભાષામાં ફરી સમજાવ્યો.
- આ જોઈને આનંદ થયો. પરંતુ ક્યારેક કેટલાક વિદ્યાર્થીઓ પાઠ પ્રત્યે ઉદાસીન જણાતા.
- કેટલાક ચર્ચા કરતાં કરતાં ધ્યાન ભંગ કરતા.
- નરસો અનુભવ એ રહ્યો કે આવા વિદ્યાર્થીઓને ફરીથી પાઠ સાથે જોડવા માટે વધારે મહેનત કરવી પડતી.
- સાથે સાથે સમયનું સંચાલન કરવું મુશ્કેલ બનતું. પરંતુ ધીમે ધીમે અનુભવ સાથે બધું સરળ બન્યું.
- આ દિવસોએ સમજાવ્યું કે શિક્ષક માટે માત્ર જ્ઞાન પૂરતું નથી, પરંતુ ધીરજ, સંવાદકૌશલ્ય અને લવચીકતા પણ જરૂરી છે.
- આ પ્રારંભિક પાઠોએ મને શિક્ષણ વ્યવસાયની સાચી જટિલતા સમજાવી.

❖ સારા અનુભવોનું વર્ણન:

- ઇન્ટર્નશીપ દરમ્યાન ઘણા સારા અનુભવો થયા.
- સૌથી આનંદદાયક ક્ષણો એ રહી જ્યારે વિદ્યાર્થીઓએ પાઠને ઉત્સાહપૂર્વક સ્વીકાર્યો.
- એકવાર ધોરણ ૮ ના વિદ્યાર્થીઓને વિજ્ઞાનમાં "વનસ્પતિ અને પ્રાણીઓનું સંરક્ષણ" પાઠ ભણાવ્યો.
- વિદ્યાર્થીઓએ પોતાના અનુભવો શેર કર્યા. એક વિદ્યાર્થીએ કહ્યું કે તેણે ઘેર વૃક્ષારોપણ કર્યું છે.
- એ સાંભળી વર્ગમાં હર્ષનો માહોલ બન્યો.
- ગણિતના પાઠ દરમ્યાન બાળકો ગ્રુપમાં મળીને ઉદાહરણો ઉકેલતા હતા.
- તેમના ચહેરા પર સાચો જવાબ મળ્યાની ખુશી જોઈને હૃદય ગદગદ થઈ ગયું.
- બેગલેસ ડે, આનંદમેળો, સ્વચ્છતા અભિયાન જેવી પ્રવૃત્તિઓએ શિક્ષણને જીવંત બનાવી દીધું.
- સારો અનુભવ એ રહ્યો કે શિક્ષણ માત્ર પુસ્તકો પૂરતું નથી, પરંતુ જીવન મૂલ્યોનું સિંચન પણ કરે છે. આ પ્રસંગોએ મને શિક્ષક તરીકે ગર્વ અનુભવાવ્યો.

❖ નરસા અનુભવોનું વર્ણન:

- સારા અનુભવો જેટલા મીઠા હતા, એટલા જ નરસા અનુભવો પણ યાદગાર રહ્યા.
- કેટલીકવાર વર્ગમાં શાંતિ જાળવવી મુશ્કેલ બની.
- કેટલાક વિદ્યાર્થીઓ પાઠમાં રસ ન લેતા.
- એક-બે વખત તો વર્ગનો અવાજ એટલો વધી ગયો કે પાઠ્યક્રમ પૂર્ણ કરવો મુશ્કેલ બન્યો.
- વહીવટી કાર્યો દરમ્યાન ક્યારેક દસ્તાવેજો પૂરાં કરવા માટે સમય ઓછો પડતો.
- પ્રોજેક્ટર અથવા કમ્પ્યુટર કાર્ય ન કરતા ત્યારે પાઠની યોજના અધૂરી રહી જતી.
- એક દિવસ તો વર્ગમાં કેટલાક વિદ્યાર્થીઓએ વારંવાર પ્રશ્નો પુછીને વાતાવરણ બગાડવાનો પ્રયાસ કર્યો. તે ક્ષણે નિરાશા અનુભવાઈ.
- પરંતુ આ નરસા અનુભવોએ શીખવ્યું કે શિક્ષક માટે કડકાઈ અને મમતા બંનેનું સંતુલન જરૂરી છે.
- પડકારોને સ્વીકારવા અને તેનું સમાધાન શોધવાની ક્ષમતા વિકસાવવી એ જ સાચી સફળતા છે.

❖ વહીવટી કાર્યોનો અનુભવ:

- ઇન્ટર્નશીપ દરમ્યાન શિક્ષણ સાથે વહીવટી કાર્યોની જવાબદારી પણ સોંપવામાં આવી.
- હાજરી પત્રક પૂરવું, પ્રગતિ પત્રક ચકાસવું, પરીક્ષાના પેપર તૈયાર કરવું, પ્રમાણપત્રોનું નિરીક્ષણ કરવું – આ બધું જ નવું અનુભવાયું.
- શરૂઆતમાં આ કાર્યો કઠિન લાગ્યા.
- નરસો અનુભવ એ રહ્યો કે દસ્તાવેજોના ભારને કારણે સમયની અછત અનુભવાઈ.
- પરંતુ ધીમે ધીમે અનુભવ વધતા આ કાર્યો સરળ બન્યાં.
- સારો અનુભવ એ રહ્યો કે શાળાના સંચાલનનો વ્યાવહારિક પરિચય મળ્યો.
- આ અનુભવોથી સમજાયું કે શિક્ષક માત્ર પાઠ આપનાર નથી, પરંતુ શાળા સંચાલનનો અગત્યનો ભાગ છે.
- વહીવટી કાર્યોમાં મળેલો અનુભવ ભવિષ્યમાં નિશ્ચિત મદદરૂપ બનશે.

❖ વિશિષ્ટ દિવસોના અનુભવો:

- ઇન્ટર્નશીપ દરમ્યાન કેટલાક દિવસો ખાસ યાદગાર રહ્યા.
- બેગલેસ ડે એ દિવસે વિદ્યાર્થીઓએ પુસ્તકોને બદલે સર્જનાત્મક પ્રવૃત્તિઓ કરી.
- આનંદમેળામાં તેમણે વાનગીઓ, રમતો અને કળા પ્રદર્શિત કરી.
- બાળકોના ચહેરા પરનો આનંદ જોઈને લાગ્યું કે શિક્ષણ આનંદ દ્વારા વધુ અસરકારક બને છે.
- બાળ સંસદની ચૂંટણી દરમ્યાન વિદ્યાર્થીઓએ લોકશાહી પ્રક્રિયાનો જીવંત અનુભવ કર્યો.
- ક્વિઝ સ્પર્ધા, સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમો અને વૃક્ષારોપણ અભિયાન જેવા પ્રસંગોએ શિક્ષણમાં વૈવિધ્ય ઉમેર્યું.
- સારો અનુભવ એ રહ્યો કે વિદ્યાર્થીઓએ પોતાની પ્રતિભા આત્મવિશ્વાસપૂર્વક રજૂ કરી.
- નરસો અનુભવ એ રહ્યો કે આવા કાર્યક્રમોમાં ભીડનું સંચાલન કરવું પડકારરૂપ બન્યું.
- છતાં આ વિશિષ્ટ દિવસોએ ઇન્ટર્નશીપને યાદગાર બનાવી દીધું.

❖ વિદ્યાર્થીઓ સાથેનો સંવાદ:

- વિદ્યાર્થીઓ સાથેનો સંવાદ એ ઇન્ટર્નશીપનો સૌથી મૂલ્યવાન ભાગ રહ્યો.
- જ્યારે વિદ્યાર્થીઓ પાઠ પછી મારા પાસે આવીને પોતાના પ્રશ્નો પૂછતા ત્યારે લાગતું કે મેં તેમના વિશ્વાસ જીત્યો છે.
- કેટલાક વિદ્યાર્થીઓ અભ્યાસ સાથે અંગત પ્રશ્નો પણ રજૂ કરતા.
- તેમને માર્ગદર્શન આપતા મને માનસિક સંતોષ મળ્યો.
- સારો અનુભવ એ રહ્યો કે વિદ્યાર્થીઓએ મને પોતાના મિત્ર અને માર્ગદર્શક તરીકે સ્વીકાર્યો.
- પરંતુ નરસો અનુભવ એ રહ્યો કે તમામ વિદ્યાર્થીઓ સુધી સમાન રીતે પહોંચવું ક્યારેક મુશ્કેલ બનતું.
- કેટલાક વિદ્યાર્થીઓ ખૂબ જ શાંત હતા, જેમને ખુલ્લું વાત કરવા માટે સમય આપવો પડતો.
- આ અનુભવથી સમજાયું કે શિક્ષક માટે દરેક વિદ્યાર્થીની જરૂરિયાત અલગ હોય છે અને તેને અનુકૂળ વલણ અપનાવવું જરૂરી છે.

❖ ચિંતન અને આત્મમંથન:

- ઇન્ટર્નશીપ દરમ્યાનના સારા અને નરસા અનુભવો પર ચિંતન કરતાં મને અનેક બાબતો સમજાઈ.
- સારા અનુભવો ઉત્સાહ આપતા રહ્યા.
- નરસા અનુભવો સુધારાની તક આપતા રહ્યા.
- સમયપાલનનું મહત્વ સમજાયું.
- વર્ગવ્યવસ્થાપન માટે ધીરજ અને દૃઢતા જરૂરી હોવાનું ખ્યાલ આવ્યો.
- વહીવટી કાર્યોની વ્યસ્તતા વચ્ચે પણ શિક્ષણને પ્રાથમિકતા આપવાની જરૂરિયાત અનુભવાઈ.
- પ્રયોગાત્મક અભ્યાસને કારણે વિદ્યાર્થીઓનું ધ્યાન વધારે ખેંચાયું.
- સામાજિક પ્રવૃત્તિઓએ શિક્ષણને સર્વાંગી બનાવ્યું.
- આ આત્મમંથનથી સમજાયું કે શિક્ષણ એ માત્ર વ્યવસાય નથી પરંતુ સેવા છે.
- શિક્ષકનું કાર્ય પેઢી ઘડવાનું છે.
- આ ચિંતનથી ભવિષ્યમાં શિક્ષણક્ષેત્રે વધુ જવાબદારીપૂર્વક કાર્ય કરવાની પ્રેરણા મળી.

❖ ઉપસંહાર:

- આ ચિંતનાત્મક ડાયરી મારા ઇન્ટર્નશીપના અનુભવોનું દર્પણ છે.
- સારા અનુભવો મને ગૌરવ અને આત્મવિશ્વાસ આપતા રહ્યા.
- નરસા અનુભવો મને સુધારાની દિશામાં પ્રયત્ન કરવા પ્રેરતા રહ્યા.
- વિદ્યાર્થીઓ સાથેના સંવાદે માનવીય મૂલ્યોની સમજ આપી.
- વહીવટી કાર્યો દ્વારા શાળા સંચાલનનું જ્ઞાન મળ્યું.
- વિશિષ્ટ કાર્યક્રમોએ શિક્ષણને જીવંત બનાવ્યું.
- આ સમગ્ર સમયગાળા દરમિયાન મેં શિક્ષક જીવનના અનેક પાસાં અનુભવે.
- અંતે એટલું કહી શકું છું કે ઇન્ટર્નશીપ મારા માટે એક અનમોલ પાઠશાળા સાબિત થઈ.
- ભવિષ્યમાં હું શિક્ષક તરીકે વધુ સંવેદનશીલ, જવાબદાર અને કાર્યક્ષમ બનીશ – એ વિશ્વાસ આ અનુભવો દ્વારા મળ્યો છે.